

Jagt og jægere...

Af
Chr. Demuth.

En ikke helt ufornuftig mand sagde engang efter en jagt:

Jægere er nu engang bedre end andre mennesker! Jeg giver ham i nogen måde ret. Dog vil jeg gerne tage *forstmænd* med, da de fleste af dem også er jægere, der færdes mest i skovene og er vildtets gode venner — så omtrentlig som bonden er mod sine dyr.

Hvordan bliver man jæger? Jeg tror, at det lykkes bedst, når det sker ved en faders hånd. Jeg kan den dag i dag ikke gå med bøsse og hund i skov og mark uden at føle fars hånd i min og høre ham sige: Det var ilde! nu og da: Det var et fint skud.

Jeg så engang et menneske (hvis han var det) — som havde skamskudt en hare og nu var i færd med at sparke den ihjel. — Han kom ikke på *den* jagt mere. Nænsomhed mod vildtet er jægerens første og selvfølgelig dyd.

At færdes i skovene er en nådegave og helse for sjæl og legeme.

Sæt Dem i lyngheden en sommeraften, nær skovbrynet. De vil se haren komme hoppende i parringstiden, måske høre dens banken med bagbenene. En tidlig sommermorgen kan De se den komme listende over kløvermarken — ind mod skoven. Den er mæt og uforfærdet ... Jeg stod ved skovbrynet en tidlig morgen. Morten kom listende, nappede nu og da et kløverblad. Mæt var den, men nysgerrig. Den nåede helt hen til min støvlesnude —

undrede sig, men slikkede så en dugdråbe af støvlesnuden, luskede ind i skoven, hvor jeg hørte den skrabe sig til rette i mosset derinde.

Råen kommer listende med to kid. Ræven er interesseret, men opdager mig og forsvinder. Tunge bump høres inde i skoven, og man ser et glimt af grævlingen. En smule nervøsitet anes nu og da. Men egentlig frygt hos den mærker man kun lidt til ved aften og morgen.

Men lad det nu være sagt. Jeg er — ifølge arvelig belastning og dermed følgende opdragelse — med hund, hest og jagtgevær: født jæger — ottende generation i lige linje.

Da jeg var 8-9 år gammel anbragte min far mig en dag bag en roekule, med jagtgeværet i anlæg på dens top. Derfra skød jeg efter min første hjejle. — Dem var der mange af dengang. Den faldt ikke! Det var måske derfor, at hjejlen fra den gang blev mit mest eftertragtede bytte. Siden fik jeg haglbøsse og har kravlet hundreder af meter i våde enggrøfter for at komme hjejlen på skud.

Vibén blev min arvefjende. Den havde altid flere vagtposter i hjejleflokken. Når jeg sveddryppende og gennemvåd troede på min chance, fløj altid en af disse »Gammeljomfruer« skrigende tilvejs. Ti've — ti've! skreg de. Og så startede hele hjejleflokken op under den grå efterårshimmel — fulgt af et afmægtigt haglskud — da jeg ikke kunne bande!

Men altså: Mit første skud under fars tilsyn blev min indvielse. Jeg føler endnu min læderede skulders ømhed, da jeg bagefter skulle hjælpe far med at bære roekurven ind til kørerne og ikke turde ømme mig, for ikke derved at ødelægge muligheden for et heldigere skud i nær fremtid.

Apropos: *Vibén*. Man ved vel, at alle »gammel-jomfruer« — når de dør, bliver forvandlede til *viber*, og at alle »pebersvende« bliver *horsegøge*, hvorefter hele sværmen bliver anbragt på Rakkeborghede — der oppe nordpå ved Viborg, hvor jomfruerne til evigtid hyler deres længsel ud i skriget: »Hwi-vi-du-it?« Mens

horsegøgene ud over kærret mumler deres nedrustnings-valgsprog: »For-a-tur-it!«

Endnu var jeg — efter fars mening — ikke moden til på egen hånd at færdes med haglbøsse, men jeg fulgte ham glad på hans ret store jagtområde. Hos sine fætre på Rolsegård havde han yderligere stiftet kendskab til jagt — og noget begreb om stude-drift, helt til Husum. Herom fortalte hans ældre slægtninge festligt. Og jeg fik gennem far adskilligt kendskab til deres bedrifter. Som forvalter hos sin fætter på Risagergård ved Randers udviklede han sig yderligere både som bonde og jæger.

Som den spøgefulde mand, han var, overraskede han mig ved en dag at give mig lov til sammen med en noget ældre fætter at gå på bekkasinjagt i mosen. Vi havde fået rigeligt af ammunition med og skød drabeligt — dog uden at ramme! Ved vor hjemkomst drillede far os efter fortjeneste; men tilbød os — underligt nok — at prøve mod ladeporten. Samme elendige resultat!

Da gik der en lille prås op for mig: Jamen far. Du har ikke dine vanlige patroner med. — Dengang ladede man selv sine patroner! Så måtte far tilstå, at han havde ladet vore patroner med løst krudt! min ældre fætter virkede lidt sur. Morede I jer da ikke ganske godt? spurgte far. Jo-æ — Det gjorde jeg også, sagde han. For jeg vidste jo, at der ikke kunne ske jer noget ondt! Lune og tænkksomhed var nogle af fars gode egenskaber. Derfor tør jeg også sige, at jeg blev vellært som skytte og lærte hensynsfuldhed mod vildtet.

Mine bedste glæder på jagt med far fik jeg, da jeg erfarede, at han altid havde gemt et par harer, som vi kunne kappes om at skyde ind under jul. Tiden kom, da far lukkede sine øjne for sidste gang. Jeg kan ikke gå med hund og bøsse uden at føle far ved min side. — Lykkeligvis opnåede han at se hende, som blev min gode hustru og trofaste arbejdsfælle.

I nogle år var jeg ofte på jagt i Stevns. Også dér modte jeg jægerlunet. Første dag foreslog jagtherren, at vi skulle gå en lille tur før frokost. Vi havde ikke gået mange skridt, før en fasan-

kok larmede op, som kun den kan! Jeg havde aldrig før skudt mod fasan og havde vel næppe set en sådan. Men den faldt! En agerhøne faldt kort tid efter. Så har vi fortjent vor frokost! sagde jagtherren. Hjemkommen hørte jeg ham sige til en anden jæger: Ja, jeg ville lige se ham skyde. For vi vil jo ikke have vildtet skamskudt. — Det blev festlige dage gennem flere år.

Hyggelige og festlige dage var det i mange år, mens jeg havde Røllum-jagten sammen med lærer Andersen og nød hans kyndige og hensynsfulde ledelse af jagten. Et herligt kammeratskab blev til varigt venskab.

Jeg husker en dag, hvor vildtet var så talrigt, at vi — trods silende regn — måtte blive ved til den bitre ende og drivende våde tumlede ind i skolen for at tørre os en smule før middagen. Alle Andersens bukser kom i brug. Sikken en fest det blev: Gule ærter, flæsk og hjemmebagt sigtebrød hos de elskelige gamle kro-folk: To kroner og halvtreds! Prisen holdt, så længe de levede!

Vi var vistnok ret duelige jægere. Men vi havde iblandt os en fuldkommen mesterskytte. Lad os kalde ham M. A. — Lun var han. Vi havde haft en lidt tam formiddag. Da vi mistrøstigt tumlede ud fra kroen, fløj en ensom høne op. Den faldt promte før M. A.s skud, og han fik et hurra. Å hva', sagde han. Når man skyder ind i en flok, kan der jo let falde én!

Vi havde engang — vist af vanvare — fået en mand med, som vi ret hurtigt vurderede lig nul.

Takket være jagtherrens instinktive fornemmelse var »fyren«, som vi kaldte ham, blevet anbragt ved siden af førnævnte M. A. Vildtet kendte øjensynlig M. A. og luntede derfor klogelig over mod sidemanden — »fyren«. Først kom der én hare. — Fyren afleverede omgående to skud, hvorefter M. A. skød haren.

Der kom en hare til. Bum-bum — tøvende skød M. A. også den. Da haren lå endevendt på marken, drøede et skud løs fra fyren, som triumferende brølede: *Det var min!*

Jow, sagde M. A. — Og æ er tilbøjelig til at tro, at de andre også var dine. Så var diskussionen afskåret på jægermæssig vis!

Apropos jægermæssigt. Jeg hørte engang en mand definere, hvad jægermæssigt var for noget. Han sagde: At blamere en mand i den grønne skov ved at nappe et stykke vildt for næsen af ham, det er gement. Men at trække ham ordentlig gennem sølen ved en grog bagefter, det er en jægermæssig bedrift.

Det har Christian den Fjerdes jægermester, rigsråd *Eske Brock*, nok været ude for adskillige gange i sit lange, omhyggelige jægerliv. — Han var nemlig omhyggelig! Han optegnede i sine dagbøger, hvor mange stykker vildt han havde nedlagt — hvor og hvornår. Men lige så omhyggeligt nedskrev han også samvittighedsfuldt, når han havde drukket sig en god, ærlig rus. Rusens grad blev konstateret ved eet eller flere kryds. Een gang står der hele fire kryds, og da tilføjer han ærligt: »Vorherre bevares!«

Ja, den brave jæger kendes netop på, at han lige så gerne indrømmer sine fald som sine sejre!

Humor har altid været jægerens lige så sikre følgesvend som hans hund.

Ankommen til Nordborg på Als fik jeg næsten omgående en fortræffelig jagtkammerat, som blev min trofaste ven.

Min unge hund: *EX*, var endnu et barn, som H. F. straks tog sig af og ved hjælp af sin egen fortræffelige hund *Lissa* snart fik bragt på højde med den. Samarbejdet mellem de to hunde blev uforglemmeligt. Navnlig husker jeg én dag, hvor vi havde en lidt vild hund med til lidt øvelse — angående navnlig fasaner. Omsider lod vi hundene gå. Trods adskillige advarsler forsvandt den fremmede hund ret omgående, og det var umuligt at kalde den tilbage. *EX* havde vi også ladet gå, og hun blev længere borte end normalt.

Trods fløjten kom hun ikke. Så står hun, sagde jeg, og efter nogen søgen fandt vi hende for stand. Den fremmede hund kom farende og rejste en fasan, som fløj pokker i vold, men *EX* stod. Så er der flere, sagde jeg. *EX* flyttede forsigtig sin fod lidt til højre. Op fløj en høne. Bum! — Forbi! *EX* flyttede sin fod lidt til venstre.

En stor, arrig kok fløj op og fik fortalt en hel del uartigheder, før den faldt. EX kom — en smule storsnudet — med den tunge krabat.

Da jeg engang fortalte dette ved en jagtmiddag, råbte en jagtkammerat: Hvis EX nu flytter sig engang til, så får du s'gu klø!

Undskyld, sagde jeg. Jeg glemte, at EX var gået. Men nu netop kom hun med den fremmede hund!

Lad mig — »for en ordens skyld« — tilføje, at førnævnte EX en aften havde tilladt sig at hale *Joh. H. Wessels* bog ud af nederste boghylde i min reol — hvorfor hun overraskende fik en lus-sing.

Da dette gentog sig næste aften, stod det på klø! Før det forfærdelige skete, opdagede jeg, at bogryggen var af svinelæder!

Så tilgav jeg hende, men opdagede derpå, at et blad var revet ud: med hundetænder. Så var det helt store for døren. Men EX sejrede igen: Det var bladet med *Hundemordet!*

Kys og klap fulgte efter!

*Den, som til sjællandsfar er skabt, bli'r aldrig jyde,
én fisk er skabt til rist, en anden til en gryde,
én skabt at blive lam, en anden blind og døv,
man bryde finger kan udi en kællings ...*

Ludvig Holberg.

Jeg boede nu ikke mere hos familie Rudebek, men var flyttet over i naboejendommen. Jeg lejede først huset, indlagde vand til brug i huset og en yderligere vandledning af større format til brug i gartneriget. Hermed blev jeg andelshaver af Ravsted vandværk. Vi var dengang i alt tre mand, der havde pligt til at få en vandmåler etableret. Disse tre var Ravsted mejeri, slagtermester Jørgen Hansen og mig som gartner. Vi blev anset for at være dem, der brugte mest vand. De andre husstande blev så vuderet efter, hvor mange vandhaner de havde. Ved at være andelshaver havde jeg sikret brugen og udvidelse til enhver tid.

Jeg havde i mellemtiden ansat en gartnermedhjælper "Asmus Lützen" fra Højer for 1 år. Han begyndte 1. oktober 1938. På loftsetagen var der to værelser, der boede vi så i hvert vores. Den nederste del af huset lejede jeg ud til en lillebilforretning, til Laust Jepsen. Laust var gift med Adele, og ved hende fik vi så hele den daglige kost. Det bestod af morgen-middag og aftensmad, en god næringsrig mad. Eftermiddagskaffen og aftenskaffen var også indberettet i kostplanen. Laust og Adele havde to drenge, Peter og Svend. De havde fået lov til at bo hos mig indtil jeg blev gift.

Da jeg tilhørte det tyske mindretal, deltog jeg også i mindretallets fester. Det var her jeg fandt den pige, som jeg syntes om. Hun var ansat som hushjælp og serveringspige på et af de kroer, der lå lige ved siden af hinanden midt i byen. Den ene kro var Tjelle Tjellesens kro, den anden var Thomas Nissens kro. Thomas Nissen var en gammel mand omkring de 80. Hans kone Katrine var et par år ældre. Her var Line ansat. Line, hvis rigtige navn var Christine Caroline Ganderup, stammede fra lille Jyndeved. Vi blev forlovet den 27. maj 1939.

Tiden gik videre, arbejdet også. Der blev udvidet, nye arealer købt til, større arealer blev lejet til. Der blev avlet jordbær, især blomkål havde jeg specialiseret mig på. Der var flere grossister der meldte sig som køber, det var godt. Der var også en god plantehandel, kål- og blomsterplanter, handel af planteskoleplanter, buske, træer, roser og andre ting. Ofte var det noget, som gav anlægsarbejde ved nye haver, plantning af hække osv. Alt i alt lykkedes det at opbygge et mindre gartneri, ja, det var lykkedes mig at finde grobund i Ravsted. Der var gode tider og der var også mindre gode tider, men sådan er det jo. Det var i det store og hele for mig et godt år 1939. I 1940 købte jeg så huset, handelen blev afsluttet den 12.1.1940. Senere blev der bygget et lille drivhus med kælder under ved huset.

Nu var tiden så kommet til, at jeg var moden til at stifte familie. Som sagt, var jeg forlovet, og havde nu opbygget en tilværelse, hvor der var plads til en familie. Jeg blev gift med Line i Tinglev kirke d. 28. april 1940. Der var jo krigstider, så både under og efterkrigstiden var nogle hårde år at komme igennem, men med fælles hjælp lykkedes det. I 1947 blev der bygget et nyt drivhus til det eksisterende, et såkaldt agurkdrivhus, som der blev dyrket agurker og tomater i. Drivhuset blev senere delt i to afdelinger, hvoraf de to øverste var til blomster, det bagerste blev brugt til dyrkning af stiklinger, især blomkålsplanter, som så senere blev udplantet på marken.

I 1954 byggede vi en butik til huset, hvor der blev handlet med både frugt og grønt, blomster, konserves, diverse pyntegenstande, som vaser, figurer osv. Det var mest Line der passede butikken. Jeg stod for udearbejdet, kransbinding, sammenplantninger osv. Senere kom der en del anlægsarbejde til. Det var især sportspladser ved de tyske skoler i landsdelen, men også haver og parkeringspladser der skulle anlægges. Til dette arbejde blev der brug for hjælp, så der blev ansat flere arbejdere fra byen. De sidste år helligede vi os kun butikken og hvad dertil hører. Den 31. december 1987 lukkede vi forretningen, og nød den velfortjente otium.

